

Handläggare:
Maria Svedberg**Till**
Norrmalms stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017

Förslag till beslut **Stadsdelsnämnden beslutar följande**

1. Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Johanna Engman
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden ska lämna ett underlag till kommunstyrelsen inför den centrala budgetberedningen. Underlaget ska bland annat beskriva utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar, samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I underlaget redovisar förvaltningen strategiska satsningar och prioriterade frågor för kommande tre år.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Nämnderna ska lämna underlag till kommunstyrelsen. Långsiktigheten i stadens planering ska förstärkas genom att nämndernas analys av utvecklingen även för år två och tre ska ha större tyngd. Planeringen ska baseras på stadens Vision 2030. Underlaget ska bland annat beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I detta ingår bl.a. att beakta lokalförsörjning, kompetensförsörjning och omstrukturings- och investeringsbehov. Tillsammans med underlagen ska nämnderna lämna lokalförsörjningsplan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrativaavdelningen i samarbete med övriga avdelningar. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 7 april 2014. Norrmalms råd för funktionshinderfrågor och pensionärsråd informeras om ärendet på sina respektive möten.

Norrmalms stadsdelsnämndmaria.svedberg@stockholm.se
stockholm.se

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nedan följer en sammanfattning av nämndens strategiska satsningar för att bidra till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden 2015-2017.

1.1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Fortsätta arbetet med att skapa långsiktigt hållbara, tillgängliga och trygga parker.
- Fortsätta arbetet i stadsutvecklingsområdet Hagastaden, med fokus på stadsdelsnämndens verksamheter.
- Utveckla metoder och arbetssätt för att öka norrmalmsbornas delaktighet i stadsutvecklingen.

1.2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

- Fortsätta arbetet med att tillgodose framtida behov av förskollärare, för att ytterligare kunna utveckla kvaliteten i förskolan.
- Utveckla samarbetet med stadsdelsnämnderna i innerstaden, för att bättre kunna tillgodose framtida behov av äldreboenden.
- Öka de äldres trygghet och säkerhet genom övergången till digitala trygghetslarm på samtliga vård- och omsorgsboenden.
- Prioritera utbyggnaden av boenden med särskild service för personer med funktionsnedsättning.

1.3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

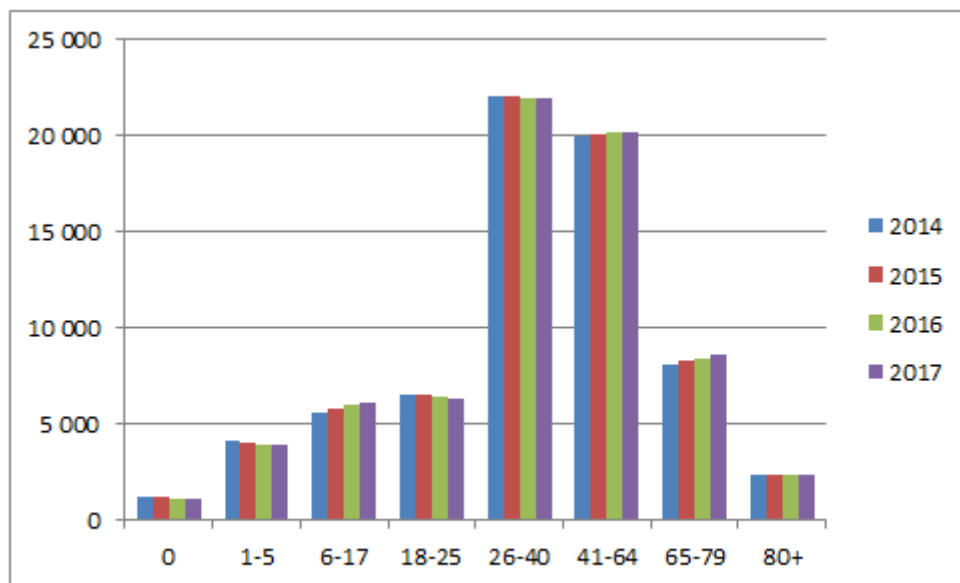
- Fortsätta arbetet med att minska sjukfrånvaron och med att använda personalresurserna effektivt.
- Utveckla arbetet med användandet av stadens tekniska plattformar (Lync, samarbetsytor etcetera), för att jobba smartare och för att enklare och mer effektivt dela och förmedla information internt, både inom förvaltningen och i staden.

2 Nämndens verksamhetsområde

Befolkningen på Norrmalm kommer att vara i stort sett konstant de närmsta tre åren, vilket inte skapar några strukturella förändringar som påverkar mönstret för nämndens arbete.

Antalet personer som är 80 år eller äldre som har störst behov av vård och omsorg är konstant under perioden. Forskning visar att allt fler barn och unga drabbas av psykisk ohälsa, vilket kan ställa krav på nämndens insatser på området, då antalet barn och ungdomar i åldern 6-16 år kommer att öka. Antalet barn som går på förskola minskar under perioden vilket är ett trenderbrott från tidigare års ökning.

Inflyttningen till Hagastaden påbörjas 2017.

Källa: Sweco

Prognos över befolkningsutvecklingen på Norrmalm

2.1 Förskoleverksamhet

Omvärldsfaktorer

Antalet barn som går på förskola minskar under perioden vilket är ett trendbrott. Fördelningen mellan de kommunala och fristående verksamheterna kan förändras.

Prognos över antalet förskolebarn på Norrmalm

Prognos, barn 1-5 år	2014	2015	2016	2017	Ökning/minskning 2014-2017
Totalt för stadsdelsområdet	4 089	4 028	3 941	3 892	-197
Totalt antal barn som går på förskola	3 475	3 424	3 350	3 308	-167
Antal barn i kommunal förskola	1 946	1 917	1 876	1 853	-93

Källa: Sweco

Beräkningen baseras på att 85 procent av 1-5 åringarna går i förskola och att 56 procent är inskrivna i kommunal verksamhet och 44 procent i fristående verksamhet.

Hög förskollärartäthet är en förutsättning för fortsatt god kvalitet i verksamheten. Tillgången på förskollärare är och kommer enligt prognoser att vara begränsad för kommande år. Det är hård konkurrens om förskollärare inom Stockholms län.

Hagastadens första bostadsområde är under uppbyggnad och det planeras för fyra förskolor. Den första förskolan beräknas vara klar 2017. Se mer information i bilaga 1 PM Hagastaden.

Ekonomisk utveckling

Bristen på förskollärare kan driva upp löneläget och kostnaderna närmaste åren. Hyreskostnaderna inom förskolan har ökat bland annat till följd av utbyggnad av

förskolelokaler. Nya lokaler som tagits i bruk har högre hyresnivåer, vilket ställer höga krav på effektivt lokalutnyttjande.

Prioriteringar

Aktuell forskning och samhällsdebatten om förskolan behöver följas för att utveckla verksamheten och nå måluppfyllelse. Bristen på förskollärare gör att nämnden behöver vara en attraktiv arbetsgivare för att både rekrytera nya och behålla de förskollärare som redan arbetar inom verksamheten.

Lärarlegitimation är obligatoriskt för att erhålla en tillsvidareanställning inom behörigt område. Det är fortfarande osäkert hur den slutliga lagstiftningen kring lärarlegitimation kommer att se ut.

Omsorg på obekväm arbetstid innebär omsorg utanför förskolans ramtider (vardagar 06.30-18.30). Förvaltningen behöver utreda hur behovet ser ut av omsorg på obekväm arbetstid samt följa utvecklingen kring nya regler och lagar.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Omvärldsfaktorer

Antalet barn och ungdomar i åldern 6-16 år kommer att öka 2015-2017.

Prognos över antalet barn och ungdomar i åldern 6-16 år

Ålder/År	2013	2014	2015	2016	2017	Ökning/minskning 2013-2017
6-10	2 644	2 741	2 836	2 930	2 961	317
11-16	2 309	2 440	2 543	2 632	2 746	437

Källa: Sweco

Forskning visar att rökning av tobak ökar risken för att även prova cannabis. Tillsynen av tobaksförsäljning har visat sig vara en viktig faktor för att minska rökningen bland ungdomar. Förvaltningen kommer att i ett projekt tillsammans med Södermalm och Kungsholmen utveckla arbetet med tillsynen.

Ekonomisk utveckling

Kommande utredning om behov/efterfrågan av öppen fritidsverksamhet ger vägledning i förvaltningens resursfördelning.

Prioriteringar

Förvaltningen behöver se över verksamheten för den växande gruppen 6-16 åringar. Barn och ungdomar ska ges inflytande och erbjudas delaktighet i att forma de öppna fritidsaktiviteterna inom förvaltningens ansvarsområde.

En kartläggning av hur många ungdomar med funktionsnedsättning som finns inom stadsdelsområdet och vad de vill göra på sin fritid behöver genomföras, för att anpassa utbudet av fritidsaktiviteter till att omfatta alla behovsgrupper.

Samordning av tillsynen av tobaks- och folkölsförsäljning kommer att utvecklas mellan innerstadsdelarna. Tillsynen kommer att effektiviseras.

2.3 Äldreomsorg

Omvärldsfaktorer

Befolkningen i åldrarna 65-79 år ökar med 588 personer under perioden. Antalet personer som är 80 år eller äldre är mer eller mindre konstant.

Prognos över befolkningen 65-90+ inom Norrmalm

År Alder	2014	2015	2016	2017	Ökning/minskning 2014-2017
65-79	8 053	8 261	8 443	8 641	588
80-89	1 756	1 756	1 746	1 767	11
90-	593	574	575	562	-30

Källa: Sweco

Det sker inte någon betydande förändring i gruppen som har störst behov av vård och omsorg under perioden. Från 2021 väntas antalet äldreomsorgstagare långsamt att öka, vilket innebär ett långsamt ökat behov av nya flexibla boenden. Innerstaden har tagit fram en äldreboendeplanering för perioden med utblick mot 2030 där behov och förändringar redovisas. Boendeplaneringen återfinns i bilaga 2.

Nämnden ansvarar för planeringen av olika former av boenden för äldre i Hagastaden. För personer över 80 år kommer det att finnas behov av såväl senior- och trygghetsboenden som vård- och omsorgsboenden. Se mer information i bilaga 1, PM Hagastaden.

Ekonomisk utveckling

Två nya ersättningssystem infördes 1 januari 2014: för hemtjänst i ordinärt boende som utgår från timmar, samt för vård- och omsorgsboende som utgår från en ersättning för somatisk inriktning och en ersättning för demensinriktning. Det är ännu osäkert hur de nya ersättningarna kommer att påverka kostnaderna.

Prioriteringar

För att öka de äldres trygghet och säkerhet planeras en övergång till digitala system för trygghetslarm i stadsdelsområdets vård- och omsorgsboenden. Övergången är omfattande och komplex och berör i stort sett samtliga stadsdelsnämnder. Det är därför önskvärt med en stadsgemensam upphandling.

Förvaltningen ser gärna att Stockholms stad utreder möjligheten att höja gränsen för vid vilken ålder den enskilde inte längre omfattas av individ- och familjeomsorgen respektive socialpsykiatrin. Alltför många personer över 65 år är yrkesarbetande och har god hälsa. Behovet av insatser visar sig vanligen först vid högre ålder. En förskjutning av åldersgränsen skulle innebära att exempelvis personer som vid 65 års ålder har insatser från individ- och familjeomsorgen eller socialpsykiatrin skulle kunna få sina behov tillgodosedda även efter 65 års ålder, utan att behöva ansöka om insatser genom äldreomsorgen.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Omvärldsfaktorer

Det finns ett stort behov av bostäder med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Antalet utförare som bedriver LSS-boenden är förhållandevis

begränsat, vilket gör att den enskilde har få valmöjligheter. Det finns även ett fortsatt behov av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning och med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, förvärvad hjärnskada, demens eller annat stort omvårdnadsbehov och som inte omfattas av LSS.

Inom stadsdelsområdet finns ett tiotal unga vuxna med funktionsnedsättning som under perioden planerar att flytta hemifrån. Bostadssituation i staden gör att det är svårt.

Ekonomisk utveckling

Arbetet med att minska kostnaderna och uppnå en ekonomi i balans fortsätter. Bristen på utförare som anslutit sig till stadens pengssystem medför kostnader långt över tilldelad budget.

Hyreskostnaden för nybyggda grupp- och servicebostäder i innerstaden är idag mycket hög. Den första servicebostadsenheten i Hagastaden ska vara klar för inflyttning i slutet av perioden och kommer att ha en hyra på 12 000 kronor per månad och lägenhet. Det kommunala bostadsbidraget kan i dessa fall uppgå till 75 000 kronor per år och lägenhet, vilket medför ökade kostnader.

Prioriteringar

Förvaltningen föreslår att staden genomför en gemensam upphandling av boenden för personer som inte omfattas av LSS-lagstiftningen. Bristen på boenden anpassade till dessa målgrupper gör att det är svårt att tillgodose behovet av insatser. Det finns även behov av fler barnboenden och boenden anpassade till unga vuxna.

Förvaltningen ser gärna att staden ser över bedömningskriterierna för den växande gruppen med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, som idag ofta hamnar i låga ersättningsnivåer trots ett ofta omfattande behov av stöd och service. Det finns även behov av att införa en ersättningsnivå för personer som bor i gruppboende och som av åldersskäl eller annan orsak inte deltar i daglig verksamhet. För att tillgodose deras behov av aktivitet och stimulans behövs en ökad bemanning, vilket medför ökade kostnader.

Insatser för personer som omfattas av LSS-lagstiftningen och tillhör personkrets 3, är ofta mycket kostnadskrävande och finansieras idag inom det fasta anslaget. Förvaltningen ser gärna att staden ser över möjligheten till finansiering inom ramen för stadens resursfördelningssystem för stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

2.5 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Omvärldsfaktorer

Forskningen visar att allt fler barn och unga drabbas av psykisk ohälsa. Det totala antalet anmälningar och ansökningar som rör barn i åldern 0 till 19 år har ökat, från 400 år 2012 till 556 år 2013.

Enligt Migrationsverket förväntas en fortsatt ökning av antalet ensamkommande flyktingbarn. Inom Norrmalm har antalet mer än fördubblats mellan 2012 och 2013 (13 till 30). Handläggningen av dessa ärenden ställer stora krav på kompetens. I de flesta fall finns behov av omedelbara insatser, vilket är resurskrävande. Stadens resurssystem tar inte hänsyn till ensamkommande flyktingbarn. Migrationsverket har från och med 2014 ändrade ersättningsregler för ensamkommande flyktingbarn gällande vård och boende, vilket kan medföra ökade kostnader för nämnden.

Bristen på bostäder och de höga hyreskostnaderna för nyproducerade lägenheter gör att personer med begränsade resurser har stora svårigheter att få en permanent bostad. Detta gäller exempelvis kvinnor som beviljats skyddat boende, vilket resulterar i att de och deras eventuella barn blir kvar i detta boende längre tid än vad som bedöms nödvändigt.

Ekonomisk utveckling

Förvaltningen anser att det behövs tydligare riktlinjer för hur kostnaderna för olika typer av insatser ska fördelas mellan socialtjänsten och landstinget. Detta gäller i första hand ungdomar och unga vuxna med behov av behandlingsinsatser.

Prioriteringar

För att möta det ökade behovet av insatser för barn och unga med psykisk ohälsa behövs samverkan med landstinget utvecklas.

Förvaltningen anser att handläggningen av ärenden som rör ensamkommande flyktingbarn skulle bli effektivare om den centraliserades så att kunskap och kompetens samlades i en stadsövergripande enhet.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Omvärldsfaktorer

Stockholm är en grön huvudstad i världsklass och parkerna ska utvecklas till en gemensam resurs för allt fler besökare. Fler boende, många nyetablerade förskolor och skolor utan egen gård, samt en ökande dagbefolkning med arbetande, studerande, turister med flera, ställer krav på såväl befintliga som nya parker. Förvaltningen medverkar i planeringen för nya och attraktiva bostäder med grönskande utomhusmiljöer och bra samhällsservice. Förvaltningen har ett stort ansvar i planeringen av Hagastaden. Förvaltningen kommer också att fortsätta stärka samarbetet i staden genom att medverka i arbetet med Projekt City.

Behovet behov av verksamheter i Hagastaden redovisas i PM för Hagastaden, bilaga 1.

Ekonomisk utveckling

Norrmalm har fantastiska parkanläggningar, som utgör ett stort värde för stadens invånare, men är inte anlagda som aktivitetsparker. Fler parkbesökare och fler funktioner ställer nya krav på både skötsel och förnyelse.

Under 2012 och 2013 har samtliga stadsdelsförvaltningar, under ledning av stadsträdgårdsmästaren, genomfört en omfattande inventering av reinvesteringsbehovet i respektive stadsdelsområde. Utifrån denna inventering uppgår det totala reinvesteringsbehovet till 450 mnkr i hela staden utöver ram, varav 37,3 mnkr utgör Norrmalms del. En samlad satsning på reinvesteringar är ekonomiskt effektiv och förlänger livslängden på parkanläggningarna. Förvaltningens analys av den stadsgemensamma utredningen är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska de framtida behoven av reinvesteringar.

Prioriteringar

Invånarna på Norrmalm ska känna sig delaktiga i utvecklingen av stadsmiljön. Metoder och arbetssätt ska utvecklas för att ge förutsättningar för en idéburen stadsförbättring. Under 2014 och 2015 tas en ny lokal parkplan fram utifrån Den gröna promenadstaden – strategi för utveckling av park och natur, samt Stockholms parkprogram.

Forskning och teknisk utveckling krävs för att kunna skapa långsiktigt hållbara parker. Förvaltningen fortsätter arbetet med att bland annat få fram hållbara gräsytor som tål en ökad användning, samt med att utveckla både robusta och vackra planteringar. För att uppnå målet om en bra utemiljö för barnen enligt barnkonventionen görs bland annat en satsning på tillgängliga och spännande lekplatser.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Omvärldsfaktorer

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd har successivt minskat de senaste åren. 2011-2013 har den totala kostnaden för ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet minskat med 18 procent. Vid ett fortsatt stabilt konjunkturläge bedöms antalet hushåll med behov av bistånd fortsätta att minska.

Ungefär hälften av dem som idag uppbär ekonomiskt bistånd har en komplex problematik. Av dem som i december 2013 beviljades bistånd var drygt 60 procent arbetslösa och saknade eller hade otillräcklig a-kasseersättning/sjukpenning och 30 procent hade socialmedicinska arbetshinder. Många av dessa står långt från arbetsmarknaden och har i de allra flesta fall ett långvarigt behov av bistånd. Förändringar på arbetsmarknaden och konjunkturläget påverkar marginellt dessa målgrupper.

Äldre biståndstagare med misstänkt neuropsykiatrisk problematik och som inte har blivit utredda inom psykiatri är en grupp som tenderar att öka. Det krävs ofta ett omfattande motivationsarbete för att få dem att etablera kontakt med andra aktörer, exempelvis sjukvården. Detta ställer stora krav på kompetens och är också tids- och resurskrävande.

Ekonomisk utveckling

De totala kostnaderna för ekonomiskt bistånd förväntas fortsätta minska. En av de faktorer som påverkar kostnadsutvecklingen är att flertalet biståndstagare är ensamstående utan barn som därmed inte berättigade till exempelvis bostadsbidrag eller barnbidrag.

Kostnadsutvecklingen påverkas även av att hyreskostnaderna i innerstaden är högre än i staden i övrigt.

Prioriteringar

Samarbetet med andra aktörer, exempelvis landstinget och arbetsförmedlingen kommer att fortsätta för att allt fler ska klara sin egen försörjning. Ungdomar mellan 18 och 25 år, vräkningshotade barnfamiljer, sjukskrivna och personer med långvarigt biståndsberoende kommer även fortsättningsvis att prioriteras.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Omvärldsfaktorer

Andelen arbetslösa inom stadsdelsområdet uppgick i december 2013 till 2 procent och prognosen för perioden visar ingen förändring.

Samarbetet med arbetsförmedlingen har intensifierats under det senaste året genom ökad tillgång till olika former av anställningsstöd, exempelvis trygghets- och lönebidragsanställningar. Offentligt skyddat arbete (OSA) är en viktig arbetsmarknadsåtgärd för dem som av olika skäl har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Behovet av OSA-anställningar är stort och antalet platser måste utökas för att tillgodose behovet.

Ekonomisk utveckling

Arbetsförmedlingen har sänkt ersättningsnivåerna för OSA-anställningar, vilket inger oro för kostnadsutvecklingen.

Prioriteringar

Samarbetet med jobbtorget kommer att vidareutvecklas för att öka genomströmningen från OSA-anställningar till andra anställningsformer. Alla som uppbär ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet ska vara inskrivna och i aktivitet vid Jobbtorg Stockholm. Arbetet med att undanröja eventuella arbetshinder för dem som inte kan komma ifråga för jobbtorgets eller arbetsförmedlingens insatser kommer även fortsättningsvis att prioriteras. Fortsatt samverkan med bland andra landstinget och försäkringskassan är nödvändig för att förhindra ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.

2.9 Övrigt

Sjukfrånvaro

Förvaltningens arbete med att sänka sjukfrånvaron är ett fortsatt prioriterat område. Att uppnå förvaltningens årsmål i verksamhetsplan 2014 om sjukfrånvaro på 4,9 procent är en utmaning. Utfallet 6,3 procent år 2013 påvisade en marginell ökning. Förvaltningen gör bedömningen att sjukfrånvaron inte kommer att öka under perioden.

Personal- och kompetensförsörjning

Ett prioriterat område är att erbjuda heltidsanställning till ofrivilligt deltidanställda.

Antal TV	Förskollärare	Sjuksköterska	Arbetsterapeut	Socialarbetare	Handläggare
Fyller 65 2015	6	1			2
Fyller 65 2016	3			2	
Fyller 65 2017	6		1	1	3

De flesta pensionsavgångarna sker bland förskollärare, vilket påverkar arbetet med att uppnå 50 procents förskollärartäthet. Rekryteringen av förskollärare utgör förvaltningens största rekryteringsbehov. Förvaltningen deltar i stadens gemensamma arbete med att attrahera, rekrytera och behålla förskollärare. Ytterligare en rekryteringsutmaning är att få sökande till sjukskötersketjänster vid vård- och omsorgsboenden.

Tillgången till erfarna socionomer för arbete som socialsekreterare och biståndshandläggare är begränsad. Nyanställda behöver stöd och utbildning för att kunna använda de utrednings- och bedömningsinstrument och de verksamhetssystem staden tillämpar för att på egen hand kunna utreda och fatta beslut. Förvaltningen har goda erfarenheter av stadens praktik- och traineeprojekt. Det är önskvärt att projektets erfarenheter implementeras i ordinarie verksamheter och att socialförvaltningen får i uppdrag att samordna detta med högskolorna för att säkra framtida kompetensförsörjning.

I nuläget finns ingen planerad organisationsförändring som kan medföra övertalighet.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Pris- och löneökningar beräknas till cirka 20 mnkr per år under planperioden.

Kostnadsökningarna medför krav på effektiviseringar inom samtliga verksamheter. Arbetet inriktas på fortsatt minskning av sjukfrånvaron, effektivisering av administration och lokalutnyttjande samt att strikt följa lagar och stadens riktlinjer för olika biståndsbeslut. Under planperioden kommer arbetet med att effektivisera rutiner och processer att fortsätta.

3.1 Drift

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017
Kostnader	1 045,8	1 042,5	1 042,5	1 042,5
<i>Drift och underhåll</i>	<i>1 040,2</i>	<i>1 036,9</i>	<i>1 036,9</i>	<i>1 036,9</i>
<i>Avskrivningar</i>	<i>4,4</i>	<i>4,4</i>	<i>4,4</i>	<i>4,4</i>
<i>Internräntor</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>
Intäkter	-36,5	-36,5	-36,5	-36,5
Netto	1 009,3	1 006,0	1 006,0	1 006,0

Nämndens nettobudget för driftverksamhet uppgår till 1 009,3 mnkr för 2014. Enligt kommunfullmäktiges plan (se tabell ovan), kommer nämndens budget att minska med 3,3 mnkr under 2015. Det minskade nettokostnaderna bedöms bero på volymminskningar inom äldreomsorgen genom ett minskat antal äldre över 90 år. Planen för 2016 och 2017 är densamma som för 2015. Kostnader för avskrivningar och internränta bedöms enligt planen vara oförändrade under perioden.

Nämnden redovisade i bokslut för 2013, 4 mnkr i överskott, efter resultatöverföringar. Under flertalet år har biståndsenheten för personer med funktionsnedsättning haft underskott, vilket inneburit att förvaltningen har omfördelat tilldelade medel i budget. I budget för 2014 omfördelade nämnden 5 mnkr från andra verksamhetsområden. Trots omfördelning och en alltmer restriktiv biståndsbedömning gick verksamheten med underskott 2013. Avvikelsen i förhållande till budget har minskat med 6,4 mnkr under de senaste tre åren men nämnden förutser att detta område kommer att fortsätta vara en ekonomisk utmaning under planperioden.

Antalet hushåll som fått försörjningsstöd har minskat under de senaste åren men ligger fortfarande på en för hög nivå. Utvecklad samverkan med Jobbtorg, arbetsförmedling och försäkringskassan är av strategisk betydelse för att minska behovet av försörjningsstöd och öka antalet självförsörjande.

3.2 Investeringar

Investeringar (mnkr)	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017
Inventarier och maskiner	2,0	2,0	2,0	2,0
Stadsmiljöverksamhet	5,1	2,2	2,2	2,2
Totalt	7,1	4,2	4,2	4,2

I flerårsbudgeten ska nämnden besluta om investeringar som nämnden anser är prioriterade för planperioden. Investeringsönskemålen redovisas i bilaga 4. För investeringsmedel fördelade genom fördelningsnyckeln rustas småparker inom stadsdelsområdet.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Stadsdelsnämnden beräknar inte ha några betydande projekt som inte är investeringar under planperioden.

4 Övriga redovisningar

Stadsdelsnämnden har inga övriga redovisningar.

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Förvaltningen har de senaste åren prioriterat arbetet med lokaleffektiviseringar. Trots det, väntas stadsdelsnämndens hyreskostnader stiga något under planperioden. Vid omförhandling av hyreskontrakt sker alltid en marknadsanpassning av hyrorna, vilket innebär kostnadsökningar med högre belopp. Vidare blir hyresnivåerna vid nyetableringar av lokaler dyrare än äldre lokaler. Förvaltningen kommer därför att fortsätta prioritera arbetet med lokaleffektiviseringar de kommande åren. Vidare har förvaltningen ett helhetstänk avseende stora fastigheter och planerar för att kunna använda lokalerna inom dessa på ett flexibelt sätt och samverka mellan olika verksamhetsområden.

En viktig del i lokalplaneringen är att bevaka att tillräckligt med lämpliga verksamhetslokaler byggs i nya stadsutvecklingsområden. Förvaltningen är sammankallande i en förvaltningsövergripande samarbetsgrupp för Hagastaden. I gruppen ingår representanter från bland annat stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen.

Området äldreomsorg ingår inte i denna lokalförsörjningsplan. Det ingår som en del i stadens Äldreboendeplan. Innerstadens planeringsunderlag bifogas i bilaga 2.

Samtliga prognoser i planen är tagna från SWECO - stadens prognosbank.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet

Behovet av nya förskoleplatser har varit stort inom förvaltningen de senaste fem åren. 2015-2017 prognostiseras behovet av förskoleplatser att minska. Antalet inskrivna barn har under flera år varit fler än vad prognoserna har visat. År 2013 blev utfallet av antalet barn i förskolorna lägre än antalet prognostiserade barn.

Under perioden kommer några förskolor behöva renoveras och byggas om. Ersättningslokaler krävs under en längre period. Det finns även behov av att etablera nya skollokaler i stadsdelsområdet. Förvaltningen samarbetar med utbildningsförvaltningen i lokalplaneringen.

Nämnd- och förvaltningsadministration

I ärende till kommunstyrelsen den 6 februari 2013 om effektivisering av stadens administrativa lokaler, föreslås att förvaltningskontoret flyttas till kvarteret Spelbomskan, Odengatan 63. Ett arbete med framtagande av behovsanalys har påbörjats.

Lokaler för annan pedagogisk verksamhet/fritidsverksamhet

Enligt prognosen för 2015-2017 förväntas antalet 11-16-åringar i stadsdelsområdet att öka med ca 200. Förvaltningen bevakar möjligheterna att eventuellt etablera lokaler för öppen fritidsverksamhet i Hagastaden.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stockholms stad har brist på bostäder för personer med funktionsnedsättning, i och med ett ökat antal ej verkställda beslut. Av aktuell intresselista hos förmedlingsenheten på socialförvaltningen, framgår ett behov av bostäder för närmare 400 personer som tillhör LSS personkrets. Av dessa bedöms 127 personer ha ett akut behov idag. Nämnden bidrar till att hitta en lösning för dessa personer, genom att ta fram boendeenheter inom den nya stadsdelen Hagastaden, samt genom projektering av en gruppboestad i anslutning till vård- och omsorgsboendet Väderkvarnen. Förvaltningen bevakar även alla ombyggnadsprojekt i staden.

Förvaltningen vill att möjligheten till en gruppboestad för personer med funktionsnedsättning prövas i detaljplanen för kvarteret Blästern 14.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Inom området socialpsykiatri har staden också ett stort behov av stöd- och gruppboestäder. Förvaltningen bevakar de möjligheter som finns i stadsdelsområdet.

5.3 Kapacitet

Förskoleverksamhet

Förvaltningen har ett högt kapacitetsutnyttjande av förskolelokaler och har de senaste åren arbetat med att bygga ut och effektivisera lokalanvändningen för att hålla barnomsorgsgarantin. Med de lokalförändringar och behov som beskrivs i kapitel 5.4 och 5.2, bedömer förvaltningen att kapaciteten kommer att vara tillräcklig under perioden.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har en gruppboestad på Hagagatan 17 A-B som troligen kommer att sägas upp vid årsskiftet 2014/2015. Förvaltningen ser över möjligheten att flytta till någon annan mer passande verksamhet.

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Tillräcklig kapacitet finns under planperioden.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

LSS-gruppboestaden Hagagatan 17 A-B består av fyra lägenheter som inte uppfyller Inspektionen för vård och omsorgs krav på utformning, för att räknas som fullvärdiga lägenheter. Förvaltningens utredning visar att en ombyggnation inte är möjlig varför det finns behov av att flytta verksamheten. Förvaltningen projekterar nu tillsammans med Micasa en ny gruppboestad inom Väderkvarnens vård- och omsorgsboende på David Bagares gata. Den planeras bli klar under 2015. I samband med detta tillskapas två nya lägenheter i gruppboestaden.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Inga förändringar av lokalbeståndet förväntas under planperioden

Hagastaden

Förskolor

Förvaltningen samarbetar med utbildningsförvaltningen, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att säkra behovet av förskoleplatser i Hagastaden. Enligt tidplanen kommer de första förskolorna att börja byggas i bostadskvarteren i slutet av år 2015, för att stå klara i början av år 2017. Fyra förskolor kommer att rymmas i de två första kvarteren och ha en kapacitet om 260-280 barn per förskola. Förvaltningen bedömer att det kommer att behövas 700-800 förskoleplatser i området fram till år 2025. Det motsvarar 12-15 nya förskolor. Fristående förskolor kommer att inbjudas till att vara med i planeringen. En programutredning och krav för förskolorna i Hagastaden jobbats fram. (Dnr 2.6.-525/2013).

Tidplan för utbyggnaden av kvarteret cellen och enzymet, inklusive hyreskostnader:

Förskola	Byggstart	Inflyttning	Typ av kök	Lokalyta	Årshyra
Nr 1 Cellen västra	Maj 2015	September 2017	Mottagningskök	700 kvm	1,5 mnkr/kvm
Nr 2 Cellen östra	Maj 2015	September 2017	Serveringskök	700 kvm	1,4 mnkr/kvm
Nr 3 Enzymet västra	Maj 2015	Juni 2018	Mottagningskök	700 kvm	1,5 mnkr/kvm
Nr 4 Enzymet östra	Maj 2015	Juni 2018	Serveringskök	700 kvm	1,4 mnkr/kvm

Förvaltningen och utbildningsförvaltningen har ett samarbete kring en förskola och skola med naturvetenskaplig inriktning i området. Ambitionen är att den pedagogiska verksamheten i förskolor och skolor ska ha en life science profil med en nära koppling till universitet, högskolor och företag i området.

Servicebostäder

Förvaltningen samarbetar med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att säkra behovet av servicebostäder i Hagastaden. Enligt tidplanen kommer de första bostäderna att börja byggas i slutet av år 2015, med sikte på en första inflyttning hösten 2017. I kvarter 2 kommer en servicebostadsenhet med 12 lägenheter att finnas samt en lokal för gemenskap och personal. I de efterföljande bostadskvarteren 4 och 6, planeras ytterligare två liknande enheter.

Total årshyra för servicehuslägenhet med tillhörande lokal för gemenskap och personal blir cirka 3 018 kronor per kvadratmeter. Detta betyder att en 50 kvadratmeter stor bostad får en månadshyra på cirka 12 000 kronor.

Då hyresnivåerna i Hagastaden blir höga, är det viktigt att framhålla att det medför merkostnader för nämnden. En merkostnad för stadsdelsnämnden med ca 75 000 kronor per år och lägenhet beräknas tillkomma för en lägenhet med en månadshyra på 12 000 kronor.

Lokaler för annan pedagogisk verksamhet/fritidsverksamhet

Förvaltningen ser över behovet av öppen verksamhet i Hagastaden. Ett samarbete har inletts med fastighetskontoret för att eventuellt etablera en öppen verksamhet med natur och kultur inriktning i de så kallade stallbyggnaderna i Bellevueparken. Den öppna verksamheten kommer att bli en mötesplats för barn och unga i stadsdelsområdet. Verksamheten kan besökas av till exempel förskolor, skolor och familjer. Verksamheten beräknas starta upp

under år 2015.

5.5 Kostnadsutveckling

Mnkr	2014	2015	2016	2017	Förändring
Nämnd- och förvaltningsadministration	2,7	2,8	2,9	3,1	0,4
Individ- och familjeomsorg	4,3	4,3	4,4	4,4	0,1
Stadsmiljöverksamhet	0,4	0,4	0,4	0,4	0,0
Förskola	44,9	47,0	47,4	49,7	4,8
- varav i Hagastaden				1,0	1,0
Äldreomsorg	19,5	15,8	16,8	17,1	-2,4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	3,7	3,7	3,8	4,4	0,7
- varav i Hagastaden				0,6	0,6
Fritid och kultur	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0
Totalt	76,0	74,5	76,2	79,6	3,6

Tabellen visar beräknade hyreskostnader under planperioden. Den årliga hyresökningen utifrån index har beräknats till 2 procent för 2015-2017. Hyreskostnaderna beräknas under perioden öka med cirka 3,6 miljoner kronor, vilket motsvarar 4,7 procent. En minskning av hyreskostnaderna prognostiseras inom äldreomsorgen till följd av att ytor inom Väderkvarnens vård- och omsorgsboende återlämnas till fastighetsägaren Micasa AB. Störst hyresökning prognostiseras inom förskolan med 4,8 miljoner kronor, 10,7 procent. Hyresökningen beror på inhyrning av nya lokaler till jämförelsevis höga kostnader samt förväntade prisjusteringar till marknadsnivåer när hyreskontrakt omförhandlas.

Nämnd – och förvaltningsadministration

Fabege AB är fastighetsägare för fastigheten Tulegatan 13. Hyresavtalet löper till den 31 december 2017 med 9 månaders uppsägningstid. Hyran är 2 500 kronor per kvadratmeter för 2013 och kommer successivt att höjas. Vid avtalsperiodens slut är grundhyran 2 800 kr per kvadratmeter. Eventuell indexuppräknning tillkommer.

Förskoleverksamhet

Nyetablerade lokaler kostar ofta mer än 2 600 kr per kvadratmeter. Av förskolornas cirka 45 lokalkontrakt har cirka 15 stycken en hyra som överstiger 2 200 kronor per kvadratmeter, vilket är gränsen för att söka/erhålla bidrag från kommunstyrelsen motsvarande 50 procent av den överskjutande kostnaden. Det finns anledning att generellt räkna med att hyresnivån i innerstaden fortsätter att stiga. Under år 2014 ligger två hyresavtal för möjlig omförhandling av hyresvillkoren. Vid varje omförhandling av hyreskontrakt sker anpassning till marknadshyra vilket innebär ytterligare ökad hyra. För ett ökat antal lokaler svarar förvaltningen för underhåll av både lokaler och gårdsutrustning.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Lokalkostnaderna utgörs av lokaler för administration, träfflokalen Balder, socialpsykiatrins sysselsättning och gemensamhets ytor inom stödboende och gruppboende. Hyreskostnaderna beräknas öka med den årliga indexuppräknningen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Lokalkostnaderna utgörs av lokal för daglig verksamhet, gemensamhetsytor inom grupp- och servicebostäder och lokaler för administration. Hyreskostnaderna beräknas öka med den årliga indexuppräknningen.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Förvaltningskontoret planerar en effektivisering av sina administrativa lokaler genom den eventuella flytten till kvarteret Spelbomskan, på Odengatan 63. (Se kapitel 5.2)

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri, samt Stöd och service till personer med funktionsnedsättning har inga planer på lokaleffektiviseringar under perioden.

Med anledning av ökade hyreskostnader och prognoser som visar på ett vikande barnantal kommer en översyn av förskolans lokalbestånd att genomföras med syfte att nå ökad lokaleffektivitet.

5.7 Övrigt

Bilagor

- Bilaga 1 PM Hagastaden
- Bilaga 2 Äldreboendeplanering innerstaden 2015
- Bilaga 3 Parkinvesteringsönskemål 2015-2017
- Bilaga 4 Blanketter till SLK